



AP4 - Opsummering af videnskabelig litteratur og anden viden

Abstract

01.03.2021

Kommunal rehabiliteringsindsats for borgere med langvarigt rygbesvær

SDU



Ethervakademiet og
Professionshøjskolen



Svendborg
Kommune

Arbejdsgruppen består af Camilla Marie Larsen (arbejdspakkeansvarlig), Hans Kromann Knudsen, Gorm Høj Jensen, Lisbeth Lauge Petersen, Michael Vaad Kristensen, Stig Linnemann Midtby og Palle Larsen. Arbejdsgruppen har modtaget sparring fra Rikke Arnborg Lund i forhold til litteratur-identifikationen af ét af rapportens temaer.

Resumé af rapport om opsummering af videnskabelig litteratur og anden viden

Forord:

Nærværende interne rapport er resultatet af et samarbejde i en tværprofessionel sammensat arbejdsgruppe, med inddragelse af flere bachelorstuderende. Arbejdsgruppens projektdeltagere har afsæt i uddannelser under 'Området for Sundhed', UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole. I arbejdsprogrammets arbejde med at opsummere viden anerkendtes et bredt videngrundlag, herunder studier og litteratur fra søgning i videnskabelige databaser og information fra internettet i form af grå litteratur (eksempelvis rapporter) samt eksperterfaringer fra netværksgruppe tilknyttet projekt 'Min Ryg'. Det er hensigten med arbejdet, at en justeret indsats kan informeres fra dette videngrundlag i en fælles samskabelsesproces med borgere, sundheds- og beskæftigelsesfaglige, herunder ledere.

Formål:

Rapporten præsenterer arbejdsprogrammets trefoldige formål: At skabe et samlet overblik over seneste videngrundlag for; 1) den terapeutiske behandling/håndtering af personer med vedvarende rygbesvær med relevans for en kommunal kontekst, 2) organiseringen af rehabiliteringsindsatsen og det tværgående kommunale samarbejde for at sikre sammenhæng og koordination i borgernes rygforløb, 3) hvordan holdninger, overbevisninger og erfaringer samt 'enactments' (gøren/handlinger) kommer til udtryk i relation til begreber som 'rygbesvær' og 'rygrehabilitering', hos borgerne og de sundhedsprofessionelle samt beskæftigelsesfaglige.

Konklusion:

Rapporten opsummerer et bredt videngrundlag fra en omfattende litteraturgennemgang inden for tre tematiske områder 'Terapeutisk tilgang', og 'Det brede rehabiliteringsperspektiv', samt 'Diskurser og enactments'. Samlet set vurderedes den opsummerede viden central i forhold til at informere en ny kommunal rehabiliteringsindsats. Den metodiske kvalitet af den videnskabelige litteratur på tværs af temaer var overvejende god eller moderat, og især blev der under temaet 'Terapeutisk tilgang' identificeret et solidt videnskabeligt videngrundlag. Dog mangler der bredt set yderligere viden fra studier der har primær fokus på at undersøge interventioners effekt på borgernes håndtering af egen situation med rygbesvær, især inden for interventioner som fysisk aktivitet og en kognitiv tilgang. Generelt for den indsamlede videnskabelige litteratur på tværs af de tre temaer, manglede der viden fra en kommunal kontekst, men i modsætning hertil, blev der fra de inkluderende rapporter identificeret central og relevant viden med afsæt i en kommunal kontekst. Med udgangspunkt i det foreliggende videngrundlag er rapportens centrale og konkluderende opmærksomhedspunkter kort skitseret i det følgende;

- Patienter/borgere efterlyser information om, og overblik over, deres forløb og ønsker anerkendelse samt inddragelse i et helhedsorienteret forløb.
- Fysisk aktivitet og kognitive tiltag med fokus på egne tanker og adfærd, herunder smertehåndtering, evt. i gruppeforløb, er betydningsfulde indsatser for bl.a. at reducere smerter og smerte-katastrofering samt fremme muligheder for at håndtere egen situation med rygbesvær - især hvis de kombineres i forløb der inkluderer flere fagligheder.
- Viden tyder ikke på, at der er nogen form for fysisk aktivitet, som er bedre end noget andet og passive terapiformer, som eksempelvis massage, og ledmanipulation, kun bør ske som en del af et samlet rygforløb.
- Tæt samarbejde mellem involverede fagpersoner som beskæftigelsesfaglige, terapeuter og egen læge forbedrer borgerens forløb og mulighed for at vende hurtigt tilbage i arbejde.
- Der findes mangfoldige, danske kommunale løsningsforslag, og essentielt er det at arbejdspladsen bør inddrages tidligt.
- Et effektivt samarbejde mellem afdelinger og medarbejderne om at skabe koordination og sammenhæng i forløbene reducerer kompleksiteten, i form af bl.a. færre kontaktflader og en mere overskuelig indsats.
- Kendskab til hinandens ressourcer og kompetencer samt sparring, videndeling, brobygning og forbedret rekruttering på medarbejderniveau nævnes som væsentlig for den borgeroplevede kvalitet
- Synlig opbakning fra ledelsen som aktivt deltagende i etablering, udvikling og vedligeholdelse af samarbejdet er en central faktor.
- Patienter/borgere og medarbejders holdninger, overbevisninger og erfaringer omkring rygbesvær har indflydelse på borgernes situation og forløb samt det tværgående samarbejde.

Metode:

Det trefoldige formål blev udmøntet i tre temaer 1) 'Terapeutisk tilgang', 2) 'Det brede rehabiliteringsperspektiv', og 3) 'Diskurser og enactments', inden for hvilke der i alt blev udarbejdet 9 søgespørgsmål. I rapporten gengives detaljeret den valgte søgestrategi, som var pyramidesøgning i udvalgte nationale og internationale videnskabelige databaser efter prioritering i publikationstyperne, kliniske retningslinjer, systematiske oversigtsartikler, og dernæst originale studier udgivet inden for de sidste 10 år. Endvidere blev der indhentet viden fra nationale rapporter eller skriftlige fremstillinger med udgangspunkt i en ustruktureret søgning via 'google' og relevante websites samt faglige netværk. Kvaliteten af den videnskabelige litteratur blev vurderet med udgangspunkt i internationalt anerkendte kvalitetsvurderingsværktøjer. Den indhentede viden blev ekstraheret i tabelform og fremstillet i en narrativ syntese med henblik på at fremkomme med en samlet opsummering af videngrundlaget og identificering af relevante opmærksomhedspunkter.

Resultat af søgninger og litteraturudvælgelse:

Rapportens analysedel, som var baseret på en syntese af det ekstraherede videngrundlag fra de 9 forskningsspørgsmål, resulterede efter litteraturudvælgelsen i mere end 50 artikler, hvoraf 6 artikler kunne karakteriseres som kliniske retningslinjer eller reviews heraf. Baseret på de anvendte

kvalitetsvurderingsværktøjer blev det vurderet, at artiklerne i overvejende grad var af god eller moderat kvalitet. Endvidere blev der fra den ustrukturerede søgning identificeret 8 danske rapporter.

Inden for temaet 'Terapeutisk tilgang' blev der inkluderet spørgsmål omkring hvad effekten er af interventioner med 1) en kognitiv tilgang, og 2) fysisk aktivitet, samt 3) kombinerede interventioner på borgernes håndtering af egen situation. Desuden søgtes svar på, 4) hvilke faktorer der har betydning for borgeren ved deltagelsen i et rygforløb, samt på 5) hvilke interventioner der er effektive i relation til arbejdsevne og reduktion af sygemelding. Inden for temaet 'Det brede rehabiliteringsperspektiv' var forskningsspørgsmålene relateret til hvordan en rygrehabiliteringsindsats i kommunalt regi kan organiseres for at sikre sammenhæng og koordination i borgernes forløb, samt 7,8) hvilke faktorer der har betydning for det tværgående samarbejde mellem beskæftigelsesområdet og sundhedsområdet i en kommunal rygrehabiliteringsindsats for at sikre sammenhæng og koordination i borgerens forløb - både på medarbejder- og borgerniveau.

Slutteligt mundende temaet 'Diskurser og enactments' ud i et spørgsmål omkring 9) hvilke holdninger (attitudes), overbevisninger (beliefs) og erfaringer (experiences) samt 'enactments' der er forbundet med 'rygbesvær', med udgangspunkt i borgerens-, den sundhedsprofessionelles- og den beskæftigelsesfagliges niveau.

Rapporten indeholder en definition af ord og begreber som, håndtering af egen situation, kognitiv tilgang, fysisk aktivitet, kombinerede interventioner og 'enactment' (er kort defineret i projektprotokol for arbejdsplan 4).

Forbehold:

Den anvendte metode til at identificere den videnskabelige litteratur var baseret på en systematisk tilgang i søgeprocessen, litteraturudvælgelsen og kvalitetsvurderingen, men kan ikke sidestilles med det metodiske afsæt i et systematisk review, som bl.a. tilsigter en udtømmende litteratur-identifikation i alle relevante databaser, hvorfor relevant litteratur kan være blevet overset. Endvidere tilsigter metoden i et systematisk review, at minimum to personer, uafhængigt af hinanden, vurderer de identificerede studiers metodiske kvalitet, hvilket ikke var muligt at praktisere i nærværende arbejde. Dog blev udvælgelsen af litteratur gennemført af to uafhængige personer, og generelt set, blev den indledningsvis beskrevne metode for arbejdet bestræbt fulgt af alle arbejdsgruppens deltagere på tværs af projektmæssige kompetencer.

Den indsamlede viden fra den videnskabelige litteratur på tværs af de tre temaer indeholdte i mindre grad undersøgelser der eksplicit angav at være udført i en kommunal kontekst, dog havde flere af de identificerede rapporter et helt eller delvist afsæt i en kommunal kontekstuel ramme og var med til at besvare de opstillede spørgsmål relateret til effekter af arbejdsrettede interventioner, og organisering, koordinering samt skabelse af sammenhæng i en kommunal rehabiliteringsindsats, med betydning for både medarbejdere og borgere. Det vurderedes, med udgangspunkt i rapportens diskussion, at det samlede præsenterede videngrundlag, trods forbehold, er relevant for en kommunal kontekst og dermed central og betydningsfuld i forhold til at informere en kommende intervention i en samskabesproces.